

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Горох О.В., канд. екон. наук, доц.
Ткаченко Є.С., здобувач РВО бакалавр
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна, GorohSasha82@gmail.com

Анотація: Розглянуто економічну сутність оборотних активів підприємства в умовах цифровізації та висвітлено показники, за допомогою яких підвищується якість управління оборотними активами.

Ключові слова: оборотні активи, оборотний капітал, управління оборотними активами

У процесі сільськогосподарського виробництва оборотні кошти, як один із найважливіших факторів, що суттєво впливає на формування собівартості продукції, відіграють незамінну роль. Оборотний капітал підприємства відноситься до активів, які використовуються для виробництва, споживання або продажу протягом операційного циклу або 12 місяців з дати балансу. При цьому під операційним циклом розуміють період від моменту придбання запасів для здійснення господарської діяльності до надходження коштів від реалізації продукції, у виробництві якої він бере участь. За своїм економічним змістом сферу оборотних коштів можна визначити як сукупність оборотних коштів і фонди обігу.

Оборотний капітал – це грошове вираження предметів праці на стадіях запасів і незавершеного виробництва, які беруть участь лише в одному виробничому циклі і повністю переносять свою вартість на створену продукцію [1]. З економічної точки зору оборотний капітал – це початкові витрати на етапі виробництва. Залежно від функціональної ролі вони істотно відрізняються один від одного при виробництві. Для нормального виробничого процесу необхідна певна економічність кількості виробничих фондів в обороті.

З економічної точки зору оборотний капітал – це періодичні авансові витрати виробництва, але в той же час компанія авансує частину витрат у товарну і валютну стадії. Ці кошти називають фондами. Їх основна функція – обслуговування виробничого процесу [2].

Оборотний капітал безперервно проходить через всі етапи операційного циклу. Запас цих коштів на кожному етапі має бути таким, щоб забезпечити безперервність виробництва. Забезпеченість підприємства оборотними засобами визначається за такими показниками [2]:

- фондооснащеність виробництва, що визначається діленням середньорічної вартості оборотних засобів на площу сільськогосподарських угідь підприємства;

- ступінь забезпеченості підприємства оборотними засобами, що розраховується як відношення величини чистого оборотного капіталу до величини оборотних активів підприємства;

- вартісне співвідношення між оборотними та основними фондами, яке визначається діленням середньорічної вартості оборотних фондів на середньорічну вартість основних виробничих фондів.

Особливістю руху авансованих оборотних засобів є те, що не всі вони здійснюють повний кругообіг, оскільки певна частина готової продукції не реалізується, а спрямовується на відновлення і поповнення виробничих запасів з метою подальшого використання у виробничому циклі. Тобто утворюється мале коло кругообігу за схемою

$$ВЗ \rightarrow НВ \rightarrow ГП \rightarrow ВЗ,$$

де ВЗ – виробничі запаси; НВ – незавершене виробництво; ГП – готова продукція.

На відміну від малого кола кругообігу, велике коло має наступний вигляд:

$$ГК \rightarrow ВЗ \rightarrow НВ \rightarrow ГП \rightarrow КР \rightarrow ГК,$$

де ГК – грошові кошти; КР – кошти в розрахунках.

Існування малого кола кругообігу оборотних засобів вимагає специфічного підходу до визначення показників їх обороту.

Для оцінки ефективності використання оборотних засобів, визначення потреби в них і обґрунтованого управління процесом прискорення обороту застосовують ряд економічних показників. Серед таких показників одним із найважливіших є коефіцієнт обороту оборотних засобів. В економічній літературі багато авторів пропонують розрахувати цей показник як відношення вартості реалізованої продукції за діючими оптовими цінами за певний період на середній залишок оборотних коштів за той самий період [1].

Дуже важливим фактором підвищення ефективності використання оборотних засобів та виробничих запасів є прискорення їх оборотності. Її характеризують показники: період обороту, кількість оборотів за рік.

Період обороту окремих видів оборотних засобів – це час у днях від початку їх використання до одержання і реалізації готової продукції. Відповідно кількості цих засобів за рік (К) визначають діленням кількості днів року на період їх обороту (По) [2]:

$$K = 365 / \text{По}.$$

Окрім названого, використовують також такі показники як: коефіцієнт оборотності, період оборотності; показник тривалості одного обороту оборотних засобів, показник відносного вивільнення оборотних засобів.

Правильні розрахунки даних показників фінансовою службою підприємства забезпечать ефективне управління оборотними активами у процесі виробництва.

Список літератури

1. Білик М. Оборотні кошти підприємств. *Фінанси України*. 2014. № 2. С. 115–123.
2. Горох О.В., Скоромна О.Ю. *Фінанси аграрних підприємств: навч. посіб.* Харків: ХНАУ, 2020. 226 с.